

На основу члана 5. став 2. Закона о признавању сорти пољопривредног биља („Службени гласник РС”, број 30/10),

Министар пољопривреде и заштите животне средине доноси

ПРАВИЛНИК

**о методама испитивања сорти крмних репица (*Brassica rapa L. var. silvestris (Lam) Briggs*),
сточног кеља (*Brassica oleracea L. convar. acephala (DC)*) и осталих крсташица ради признавања сорте**

“Службени гласник РС”, број 68 од 4. августа 2015.

Члан 1.

Овим правилником прописују се методе испитивања сорти крмних репица, сточног кеља и осталих крсташица (у даљем тексту: сорта), на огледном пољу и у лабораторији, ради признавања сорте.

Члан 2.

Методама из става 1. овог правилника испитују се одређене битне особине сорте, ради утврђивања:

- 1) различитости, униформности и стабилности сорте (DUS тест);
- 2) боље производне и употребне вредности сорте (VCU тест).

Методе испитивања сорте су скуп поступака и података које предузима, односно прикупља правно лице, предузетник или физичко лице које испуњава услове прописане законом којим се уређује признавање сорти пољопривредног биља за вршење испитивања сорте (у даљем тексту: извођач огледа).

Члан 3.

Производна и употребна вредност сорте (VCU тест) утврђује се на основу резултата испитивања одређених битних особина сорте које се односе на:

- 1) принос зелене масе;
- 2) принос суве материје.

Сорта се испитује тако што се битне особине из става 1. овог члана сорте која се испитује упоређују са битним особинама једне или више сорти стандард, у складу са законом којим се уређује признавање сорти пољопривредног биља.

Члан 4.

Сорта се испитује у више одвојених огледа на огледном пољу.

Оглед из става 1. овог члана чине елементарне парцеле на којима се врши испитивање.

Огледи се изводе по плану „потпуно случајног блок система” у четири понављања, а рандомизација, односно план огледа исти је за све локалитете.

Сорта се испитује на најмање три локалитета који чине мрежу огледа.

Члан 5.

Сорта се испитује на огледном пољу у складу са захтевом за признавање сорте у коме власник сорте, односно његов овлашћени заступник предлаже да се сорта, ради испитивања разврста у одговарајући оглед према врсти (кељ, крмне репице).

Сорта разврстана на начин из става 1. овог члана, ради испитивања, сеје се са сортом стандард у одређени оглед.

За испитивање на огледном пољу доставља се семе сорте које је испитаног квалитета, здравствено исправно и нетретирано.

Члан 6.

Предусев на целој површини огледног поља на коме се врши испитивање сорте не могу бити врсте из рода Brassicaceae.

Сорта се испитује на земљишту без депресија, земљишту добре структуре и плодности, које је пре сетве испитано на присуство земљишних штеточина, а по потреби, изводи се и предсетвено третирање инсектицидима.

Количине минералних ђубрива, време и начин њихове примене, као и остале агротехничке мере примењују се приликом испитивања сорте на огледном пољу тако да буду у складу са највишим нивоом технологије гајења крмних репица и кеља.

Члан 7.

Сорта која се испитује сеје се на површини од 10 m², а чине је 10, односно 4 реда од по 5 m дужине са размаком између редова од 20 cm за репице, односно од 50 cm за кељ и размаком између парцела од 20 cm за репице, односно од 50 cm за кељ и размаком између блокова од 1 m.

Семе се сеје на дубину од 1,5 до 2 cm, зависно од особина земљишта, његове влажности и крупноће семена.

Члан 8.

У току вегетације сорте која се испитује евидентира се:

- 1) датум сетве и датум ницања (преко 50% изниклих биљака);
- 2) датум кошења (код кеља први откос на висину 12–15 cm од земље најкасније до 20. јуна, а код репица пре фазе цветања);
- 3) висина биљке у cm – мери се од основе до врха стабљике код 10 биљака узетих из средњег реда непосредно пред косидбу);
- 4) код сорти сточног кеља установити тежински однос лист: стабло, код 10 биљака узетих из средњег реда, а на једном понављању;
- 5) полагање биљака које се приказује оценама од један (1) до девет (9), и то:
 - (1) оцена 1 – значи да има од 75% до 100% полеглих биљака;
 - (2) оцена 3 – значи да има од 50% до 75% полеглих биљака;
 - (3) оцена 5 – значи да има од 25% до 50% полеглих биљака;
 - (4) оцена 7 – значи да има до 25% полеглих биљака;
 - (5) оцена 9 – значи да нема полеглих биљака.

Члан 9.

У току испитивања сорте у огледном пољу, у односу на стандардну сорту, утврђује се степен присуства болести и штеточина, с тим што извођачи огледа сами евидентирају врсту и степен присуства болести.

Оцењивање отпорности сорте према болестима и штеточинама врши се по скали од један (1) до девет (9), и то:

- 1) оцена 1 – значи да има од 75% до 100% оболелих биљака;
- 2) оцена 3 – значи да има од 50% до 75% оболелих биљака;
- 3) оцена 5 – значи да има од 25% до 50% оболелих биљака;
- 4) оцена 7 – значи да има до 25% оболелих биљака;
- 5) оцена 9 – значи да нема оболелих биљака.

Члан 10.

У току производне године извођач огледа по косидби сваке сорте у огледном пољу мерењем утврђује:

- 1) принос зелене масе (kg/парцели) за свако понављање, и
- 2) принос суве материје (kg/парцели) за свако понављање.

На основу резултата добијених мерењем из става 1. овог члана израчунава се принос изражен у kg/парцели и kg/ha за све сорте у огледу.

Члан 11.

Сорта се испитује у лабораторији тако што се испитује хемијски састав зелене масе, односно тако што се испитује садржај:

- 1) сирових протеина;
- 2) сирове целулозе;
- 3) суве материје;
- 4) масти;
- 5) пепела;
- 6) БЕМ (γ %).

Ради испитивања хемијског састава зелене масе из става 1. овог члана узима се просечан узорак величине 1–2 kg непосредно после косидбе из покошене масе са сваке парцеле, односно са сваког понављања, у другој години испитивања, при чему се узети узорци из свих понављања измешају и измери се 2 x 1 kg за хемијске анализе и утврђивање суве материје.

Члан 12.

Извођач огледа по завршеном испитивању сорте на огледном пољу евидентира: назив извођача огледа; име и презиме одговорног лица за извођење огледа; локалитет на коме се изводи оглед; тип земљишта и садржај хранљивих материја у земљишту на коме се налази огледно поље; предусев; обављене агротехничке мере; податке из чл. 8. и 10. овог правилника, као и друге податке који утичу на принос испитиване сорте (оштећења од штеточина, природних непогода и друго).

Извођач огледа по завршеном испитивању сорте у лабораторији евидентира податке из члана 11. став 1. овог правилника, као и назив извођача огледа, одговорно лице за извођење огледа и локалитет на коме се оглед изводи.

Подаци из ст. 1. и 2. овог члана саставни су део годишњих и коначних резултата испитивања.

Члан 13.

Различитост, униформност и стабилност сорте (DUS тест) испитује се методом одређеном техничким упутством за тестирање различитости, униформности и стабилности сорте.

Члан 14.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

Број 110-00-144/2015-09

У Београду, 17. јула 2015. године

Министар,

проф. др **Снежана Богосављевић Бошковић**, с.р.